

FØKUS

FORUM FOR KVINNER OG
UTVIKLINGSSPØRSMÅL

ÅRSRAPPORT 2017

Innholdsfortegnelse

Innledning	s. 2
OM FOKUS	s. 3
Hvorfor er FOKUS viktig	s. 3
Styrets beretning	s. 4
Kvinneres rett til å bestemme over egen kropp	s. 6
Kvinneres økonomiske deltakelse og rettigheter	s. 10
Kvinner i konflikt og kriser	s. 15
Andre saker	s. 17
FOKUS som en faglig sterk og bærekraftig organisasjon	s. 18
Oppfølging strategi	s. 18
FOKUS som faglig aktør	s. 19
FOKUS som medlemsorganisasjon	s. 20
FOKUS økonomi	s. 24
Oversikt medlemsorganisasjoner	s. 25
Oversikt styret og sekretariat i 2017	s. 26
Takk til givere	s. 27

Innledning

Virksomhetsplanen for 2017 operasjonaliserer det første året i FOKUS' nye strategiperiode, og ble vedtatt av representantskapet november 2016. Strategien har færre tematiske områder og sterkere satsing på organisasjonsutvikling enn tidligere strategi med sikte på bedre ressursutnyttelse og resultatoppnåelse. Det er lagt vekt på behovet for å øke FOKUS inntekter.

Styret vedtok på høsten 2016 en handlings- og tiltaksplan for å skaffe inntekter med vekt på

- 1) Månedlige givere
- 2) Henvendelser til fagforbund

Det ble investert 480.000 kroner i å opprette en nettbasert ordning for månedlige givere med mål om 200 faste givere ved utgangen av 2017. Arbeid med månedlige givere ble prioritert fordi det er en kilde til stabil og langvarig inntekt, og fordi medlemsmassen i FOKUS utgjør et potensial for målrettet markedsføring. I tillegg ble det budsjettert med inntekter på kroner 300.000 fra mulige samarbeidsavtaler med fagforbund i løpet av året.

I forkant av stortingsvalget ble det også gjort en henvendelse til partiene om egenandelskravet fra Norad sammen med Atlas-alliansen.

Kvinneres økonomiske rettigheter og deltakelse ble gjort til hovedsak for 2017, primært gjennom i form av pådriverarbeid overfor norske myndigheter og norske selskaper som investerer i land med svak beskyttelse av menneskerettigheter. Kvinneres økonomiske rettigheter og deltakelse var også tema på FNs Kvinnekommisjonsmøte, og dermed en sentral del av FOKUS forberedelser og innspill til norske myndigheter.

En kommunikasjonsstrategi ble vedtatt av styret i april, og skal legge føringene for vårt helhetlige kommunikasjonsarbeid. Sammen med lanseringen av nye nettsider skal den bidra til å presentere og å synliggjøre FOKUS som en relevant og viktig bistandsaktør.

Involvering av medlemsorganisasjonene i FOKUS har blant annet skjedd gjennom:

- Stipender til FNs kvinnekommisjonsmøte, og tilrettelegging for deltakerne
- Arbeidsgruppe for 16-dagerskampanjen mot vold mot kvinner
- Stipender til informasjonsaktiviteter under 16-dagerskampanjen
- Arbeidsgruppe for forberedelse til kvinnekommisjonsmøte i 2018
- Organisasjonsutvalgets arbeid med å øke medlemsinvolveringen

FOKUS

FOKUS er et kompetanse- og ressurscenter som gjennom utviklingssamarbeid og politisk lobbyarbeid søker å styrke det internasjonale engasjementet og innsatsen for kvinners menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.

FOKUS visjon er et samfunn basert på likestilling og likeverd, der kvinners menneskerettigheter respekteres og beskyttes, og alle kan delta på lik linje uavhengig av kjønn.

Målgruppe er kvinner og jenter som ikke får realisert sine rettigheter og muligheter på grunn av diskriminering, undertrykking og fattigdom.

Paraplyorganisasjonen ble stiftet i 1995, og består i dag av en rekke ulike kvinneorganisasjoner i Norge. Se vedlegg 1.

FOKUS får økonomisk støtte fra Norad, Barne- og likestillingsdepartementet, Utenriksdepartementet og Kavlifondet.

FOKUS har et styre og sekretariat i Norge, og landkontor i Colombia. Se vedlegg 2.

Organisasjonen er nasjonalkomit  for FNs kvinneorganisasjon UN Women.

Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit er beskytter for FOKUS.

Hvorfor er FOKUS viktig?

Diskriminering, undertrykking og fattigdom fører til at kvinners menneskerettigheter ikke blir respektert. Kvinner er dårligere representert i beslutningstakende prosesser, de har mindre tilgang på ressurser, som kapital, eiendom og kunnskap, enn menn. Kvinner er ofte spesielt sårbare i situasjoner knyttet til krig og konflikt.

FOKUS sin endringsteori er basert på overbevisningen om at kvinner er de viktigste aktørene i arbeidet med å styrke sine rettigheter og posisjon i samfunnet. Ved å koble utviklingssamarbeid i form av programmer med kommunikasjons- og pådriverarbeid legger vi til rette for realisering av kvinners rettigheter i praksis og endringer som skapes nedenfra.

Tilgang på kunnskap og informasjon er helt avgjørende for at kvinner skal kunne delta mer aktivt. Kvinneorganisasjoner spiller en helt sentral rolle i kvinners bevisstgjøring og tilgang på kunnskap. Organisering og styrking av kvinners organisasjoner legger grunnlaget for mobilisering og pådriverarbeid lokalt, nasjonalt og internasjonalt. FOKUS legger også til rette for samarbeid og gjensidig læring mellom sine partnere.

Konkrete tiltak for å bedre kvinners situasjon kan danne et bedre grunnlag for organisering og mobilisering, og fjerne hindringer for kvinners reelle deltakelse i politikk og samfunnsniv. Tiltak for å redusere vold mot kvinner eller gi mer trygghet og støtte til voldsutsatte kvinner, er ofte avgjørende for at kvinner skal delta mer aktivt i samfunnet. Tiltak som styrker kvinners mulighet til å bestemme over egen kropp og reproduktivitet bidrar til å bygge ned hindre for kvinners deltakelse i både arbeidsliv og politikk. Aktiviteter som styrker kvinners muligheter til å skaffe seg egne inntekter og som styrker deres rettigheter til kapital, arv og eiendom bidrar til å øke kvinners økonomiske selvstendighet. Tiltak som tar hensyn til kvinners spesielle behov under krig, konflikt og

naturkatastrofer vil legge til rette for en mer aktiv deltakelse av kvinner i gjenoppbygging og samfunnsutvikling.

Varige endringer avhenger av gode rammeverk og lover. Ved å dokumentere og systematisere egne erfaringer og løsninger får kvinner og kvinneorganisasjonene økt tyngde og legitimitet i det politiske påvirkningsarbeidet.

Styrets årsberetning for 2017

Virksomhetens art og hvor den drives

FOKUS formål:

FOKUS skal være et medlemsbasert kompetanse- og ressurscenter. Gjennom pådriverarbeid og utviklingssamarbeid skal organisasjonen styrke det internasjonale engasjementet og innsatsen for kvinners menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.

FOKUS er lokalisert i Oslo kommune.

Redegjørelse om fortsatt drift.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningen er til stede for 2018. Med hensyn til driften for 2019 vil styret peke på at det har kommet nye egenandelskrav fra Norad som gjør det vanskelig å forutse utviklingen videre. Det er disponert kr 463 452 av den frie egenkapitalen, som ved utgangen av 2017 er på 2 435 334,31. I tillegg har FOKUS udisponerte TV-aksjonsmidler uten restriksjoner pr 31.12.17 på kr 47 603 som kan brukes som egenandel i begynnelsen av 2018. Dette er godkjent av NRK Innsamlingsråd.

FOKUS har rammeavtale med Norad på program og informasjon. FOKUS inngikk i 2015 en fire-årig rammeavtale med Norad som sikret drift ut 2018. FOKUS har hatt en egen avtale på midler til 1325 programmet som varte ut 2016 og ble fornyet for 2017. I tillegg har FOKUS midler fra Kavli Fondet, NOVO Foundation og Norges Juristforbund til program i Uganda, Tanzania og Guatemala.

Redegjørelse om likestilling og arbeidsmiljø.

FOKUS diskriminerer ikke på bakgrunn av kjønn, sosial status, alder, seksuell orientering, funksjonsevne, ekteskapelig status, politisk, etnisk og/eller religiøs tilhørighet.

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører FOKUS oversikt over sykefravær. I 2017 har sykefraværet vært 46 dager totalt for 11 stillinger. Styret er av den oppfatning at arbeidsmiljøet og den generelle trivsel er god. For øvrig har FOKUS ikke hatt ulykker eller skader.

Forhold som kan påvirke det ytre miljø.

Styret kjenner ikke til forhold ved virksomheten, som har betydelig forurensende effekt på det ytre miljø. Det er derfor heller ikke iverksatt spesielle tiltak for å forhindre eller redusere negative miljøvirkninger.

Antikorrupsjonsarbeid

FOKUS har utarbeidet en håndbok i antikorrupsjonsarbeid. Håndboken er distribuert til alle som

mottar støtte gjennom FOKUS. Den er oversatt til swahili, spansk og engelsk. I tillegg er det utarbeidet etiske retningslinjer som alle ansatte har signert. Denne er revidert i henhold til Norad og Initiativ for Etisk Handel sine retningslinjer.

Varslingssaker

FOKUS hadde i 2017 to varslingssaker (den ene ble opprettet i 2016). Begge sakene gjaldt prosjekter som blir forvaltet av medlemsorganisasjoner. Sakene ble meldt til Norads varslingsenhet, som opprettet sak i begge tilfeller. I Tanzania gjaldt saken at en ansatt i lokal partner har underslått et beløp tilsvarende norske kroner 98 500. Medlemsorganisasjonen har betalt tilbake beløpet til Norad, og saken er avsluttet. Den andre saken ble først avsluttet i 2018 ved at FOKUS' medlemsorganisasjon tilbakebetalte Norad NOK 83.977. I begge sakene har FOKUS og gjeldende medlemsorganisasjon fulgt retningslinjene og rutineene i Antikorrupsjonshåndboken.

Redegjørelse om årsregnskapet.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av virksomheten, samt stillingen ved årsskiftet. Det har ikke inntruffet ekstraordinære forhold som har påvirket årets resultat. Det har heller ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning for bedømmelsen av FOKUS årsregnskap.

Redegjørelse om den fremtidige utviklingen.

FOKUS har rammeavtale med Norad som sikrer drift til og med 2018. I tillegg har FOKUS inngått avtale for 2017 og 2018 på Program 1325. Alle prosjekter er nå lagt inn som program i virksomheten og sekretariatet har direktedrevne program i tillegg til de som går via medlemsorganisasjonene. Til FOKUS direktedrevne program må FOKUS selv bidra med 10 % egenandel som det jobbes med å skaffe midler til. Arbeidet med dette er en av hovedprioriteringene i FOKUS. Til medlemsdrevne program har organisasjonene selv ansvar for egenandelen på 10 %.

Forskning og utvikling.

FOKUS har gjennom Analyse, utvikling og kommunikasjonsenheten i sekretariatet gjort analyse- og utredningsarbeid og arrangert forskerforum.

FOKUS vedtok i 2016 en ny strategi for FOKUS som legger føringer for arbeidet i strategiperioden.

Resultatdisponering

Aktivitetsresultatet for 2017 viser et underskudd på 1 163 009,37 som er dekket inn på følgende måte:

- Bruk av TVA-midler kr 699 557
- Dekket av egenkapital kr 463 452,37

Oslo, den 26. juni 2018

Sylvi Graham (sign.)
Styreleder

Tone Brekke (sign.)

Torunn Eskedal (sign.)

Sheida Sangtarash (sign.)

Grete Herlofson (sign.)

Hilde Bjørnstad (sign.)

Carolina Maira Johansen (sign.)

KVINNERS RETT TIL Å BESTEMME OVER EGEN KROPP

FOKUS' mål for strategiperioden:

- Reduksjon i omfanget av vold mot kvinner
- Kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter er styrket

Reduksjon i omfanget av vold mot kvinner

Vold mot kvinner er et strukturelt problem, som hindrer likestilling og demokrati. Den kan være av fysisk, psykisk, økonomisk og/eller seksuell karakter, og kan forankres i tradisjon, kultur, religion, være strategisk i konfliktsituasjoner, eller være del av kriminelle nettverks praksis. FOKUS' hovedarbeidsområder er knyttet til ulike uttrykk for vold mot kvinner som vold i nære relasjoner, kjønnslemlestelse, prostitusjon, menneskehandel, tvangsarbeid og seksualisert vold i konflikt.

Mål 2017: Økt innsats mot vold mot kvinner

PROGRAMSAMARBEID I FOKUS

Mål 1: Styrket rettssikkerhet for kvinner utsatt for kjønnsbasert vold i Guatemala

gjennom:

- Et bedre mottaksapparat for kvinner som er utsatt for vold, inkludert tilpasset tilbud til urfolkskvinner.
- Samarbeid med JURK, gi juridisk støtte til kvinner som anmelder kjønnsbasert vold.

Programmet Access to Justice ble evaluert i 2017 (rapport ferdigstilt i 2018). Evalueringen viser at programmet er svært relevant, gitt enorme utfordringer knyttet til manglende rettssikkerhet for kvinner utsatt for vold i Guatemala. Samtidige avdekker evalueringsrapporten også svakheter i programmet, ikke minst at det er et sterkt behov for å forsterke fokuset på urfolkskvinner i programaktivitetene.

Mål 2: Mindre vold mot kvinner i Tanzania

gjennom:

- Økt kunnskap i lokalsamfunn (menn, kvinner, ungdom) om kjønnsbasert vold mot kvinner og dets konsekvenser.
- Nedgang i tilfeller av kjønnsbasert vold mot kvinner.
- Samarbeid med JURK, gi juridisk støtte til kvinner som opplever diskriminering og kjønnsbasert vold.

Det skal gjennomføres en "endline study" av programmet Sasa! - Community mobilization against intimate partner violence in Tanzania I 2018, hvor det blant annet vil bli målt om det har vært en nedgang i tilfeller av kjønnsbasert vold mot kvinner. De foreløpige resultatene er svært lovende og

viser blant annet at nesten 100 prosent av den voksne befolkningen i de fire program-landsbyene i Mwanza og Kigoma nå sier at vold mot kvinner har negative konsekvenser, mot ca 55 prosent da programmet startet opp i 2015. JURKs programsamarbeid med KWIECO har bidratt til at kvinner utsatt for kjønnsbasert vold i Kilimanjaro-regionen får bedre juridisk hjelp og også får bedre oppfølging av politi, sosialarbeidere og lokale domstoler.

Mål 3: Trygghet for kvinner som er utsatt for kjønnsbasert vold i Etiopia

gjennom:

- Samarbeid med Sagal Hjelp til selvhjelp, gi voldsutsatte jenter og kvinner i Ogadén-regionen har tilgang til et krisesenter.

150 kvinner og barn fikk et trygt sted å være på krisesenteret i 2017. Senteret er det eneste i Ogadèn-regionen, en region med 5 millioner innbyggere. Kvinnene fikk psykososial oppfølging, medisinsk hjelp og ulike former for opplæring. Flere ble også koblet opp mot myndighetenes program for mikrokreditt.

Mål 4: Bekjempelse av menneskehandel til seksuell utnyttelse

gjennom:

- Samarbeid med Kvinnefronten, styrke afrikansk nettverk mot menneskehandel.
- Samarbeid med Kvinnefronten, styrket internasjonalt nettverk av kvinner som har kommet seg ut av menneskehandel.
- Samarbeid med Kvinnefronten, mobilisering mot menneskehandel blant ungdom i Colombia.

11 afrikanske organisasjoner inngikk i 2017 i nettverksarbeid med CATW-Afrika, sammenlignet med 4 organisasjoner da programmet startet opp i 2015. Det internasjonale nettverket av kvinner som har kommet seg ut av menneskehandel bestod i 2017 av 95 personer og grupper, en økning på nesten 800 prosent på tre år. 80 prosent av ungdommene i Colombia som har fått «end demand education» og kunnskap om hvordan forebygge trafficking rapporterer i spørreundersøkelser om kunnskapsøkning og positive holdningsendringer.

KOMMUNIKASJON OG PÅDRIVERARBEID I FOKUS

Mål 1: Økt engasjement og kunnskap om hvordan vold mot kvinner begrenser kvinners rettigheter og muligheter

gjennom:

- FOKUS' ressurssider om vold mot kvinner på nett
- Foredrag om vold mot kvinner
- Kampanjer mot vold mot kvinner
- Samarbeid med medlemsorganisasjonene om kommunikasjonsarbeid rundt temaet

Nye nettsider er lansert 4.9 med tematiske ressurssider på prioriterte temaer, kvinners rett til å ha makt over egen kropp. Vold mot kvinner er det temaet som har hatt størst trafikk på FOKUS' hjemmesider. Målet er at nettsidene skal gi oppdaterte nyheter, rapporter, statistikk og

forskningsfunn og være et foretrukket valg for dem som ønsker lett tilgjengelig informasjon om vold mot kvinner i et globalt perspektiv.

Mål 2: Økt oppmerksomhet om strukturell og individuell vold mot kvinner i tilknytning til arbeids- og næringslivsinvesteringer.

gjennom:

- Risikoen for vold og seksuell trakassering i forbindelse med næringsetableringer synliggjøres, og det samarbeides med næringslivsaktører for å etablere tiltak for å redusere denne.

Pådriverarbeidet vårt for å fremme beskyttelse og respekt for kvinners menneskerettigheter i flernasjonale selskapers virksomhet har i stor grad tatt utgangspunkt i risiko for vold mot kvinner. I et samarbeid med FIDA Uganda – en organisasjon for kvinnelige jurister – diskuteres oppfølgingen av brudd på arbeidstakerrettigheter for det som i stor grad er kvinner i blomsterindustrien – hvorav mange farmer er nederlandskeid.

I forbindelse med 16-dagerskampanjen mot vold mot kvinner ble det utarbeidet et opprop om å ikke tillate straffefrihet for vold mot kvinner. Det ble overlevert til statssekretær Marianne Hagen i Utenriksdepartementet.

NETTVERK OG ALLIANSEBYGGING I FOKUS

Mål 1: Mobilisere deltakelse i kampanjer og arrangementer som har til mål å redusere vold mot kvinner internasjonalt

gjennom:

- Økt aktivitet blant FOKUS' medlemmer i 16-dagerskampanjen mot vold mot kvinner
- Større oppslutning om Orange Day

En egen kampanjemedarbeider ble ansatt for å planlegge og koordinere FOKUS' aktiviteter under 16-dagerskampanjen mot vold mot kvinner, sammen med en arbeidsgruppe med representanter fra ulike medlemsorganisasjoner. FOKUS var med på 18 ulike arrangementer med til sammen over 2000 deltakere over hele landet. En egen nettside ble utviklet for å informere om vold mot kvinner og samle inn underskrifter.

Kvinnens seksuelle og reproduktive helse og rettigheter er styrket

Mangel på informasjon og kunnskapsbasert seksualundervisning har store konsekvenser for jenter og kvinner verden over. Dårlig tilgang på prevensjon, helsetjenester og trygge og lovlige aborter, øker risikoen for seksuelt overførbare sykdommer, uønskede graviditeter og farlige svangerskapsavbrudd.

Mål 2017: Arbeide for trygge og lovlige aborter

PROGRAMSAMARBEID I FOKUS

Mål 1: Økt tilgang til seksuelle og reproduktive helsetjenester og rettigheter i Colombia, Guatemala, Tanzania og Kenya

gjennom:

- Flere colombianske kvinner får tilgang til abort, prevensjon og veiledning
- Styrket kunnskap i befolkningen og blant helsepersonell i Colombia om gjeldende abortlovning og påvirkningsarbeid for å ivareta SRHR i lovgivning
- Mobilisering i Guatemala for et bedret mottaksapparat for jenter og kvinner som har blitt utsatt for seksualisert vold
- Mobilisering i Guatemala mot den eksisterende abortlovgivningen
- Samarbeid med Kvinnefronten, flere jenter, kvinner og menn i Tanzania har økt kunnskap om reproduktiv og seksuell helse og rettigheter.
- Samarbeid med Kvinnefronten, flere jenter og kvinner i Tanzania har tilgang til reproduktive helsetjenester,
- Samarbeid med Kvinnefronten og PAWA, reduksjon i antall jenter i skolealder som blir utsatt for kjønnslemlestelse i Tanzania og Kenya.

Siden 2015 er det etablert tre «satellittsentre» i fattige områder i Bogotá og i Barranquilla. Sentrene tilbyr medisinsk abort til kvinner som uten sentrene ville hatt store utfordringer med å få tilgang til slike tjenester. I den samme perioden har nesten 4000 representanter fra Colombias helsevesen og rettsvesen har fått opplæring i juridiske og medisinske spørsmål knyttet til abort.

I 2017 ble det opprettet 8 klinikker i Guatemala som skal støtte jenter og kvinner utsatt for seksualisert vold. Kongressmedlemmet Sandra Moran presenterte et lovforslag for Kongressen i Guatemala, som vil, dersom det går igjennom, gjøre det mulig for jenter under 14 år å avslutte uønskede svangerskap.

I Tanzania har samarbeidet med Kvinnefronten, siden 2015, bidratt til at over 23 000 har fått økt kunnskap om SRHR, og nesten 5800 kvinner, menn og unge jenter benytter seg av moderne prevensjonsmidler. I Tanzania og Kenya har PAWA og Kvinnefronten bidratt til at over 18 500 mennesker har fått kunnskap om konsekvensene av FGM og hva loven sier om praksisen.

KOMMUNIKASJONS- OG PÅDRIVERARBEID

Mål 1: Styrket politisk satsing for kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter i norsk utenriks- og utviklingspolitikk

gjennom:

- Forpliktende omtale av SRHR i ny regjeringsplattform
- Norsk høynivådeltakelse på internasjonale arenaer for normativt SRHR-arbeid
- Økte bevilgninger til internasjonalt SRHR-arbeid over statsbudsjettet

Det har vært stor oppmerksomhet om kvinners SRHR, ikke minst etter det amerikanske presidentvalget og innføringen av den såkalte munnkurvregelen, der organisasjoner som mottar amerikanske bistandspenger må forplikte seg til å ikke tilby eller informere om abort som en del av sitt arbeid. SRHR ble likevel ikke omtalt i regjeringsplattformen. SRHR-finansiering over bistandsbudsjettet er imidlertid trappet opp.

Mål 2: Folkelig engasjement for kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter

gjennom:

- Sosiale medier og medieutspill
- Kampanjer
- Informasjonsmateriell

FOKUS har arrangert flere debatter og møter om dette tema i 2017, blant annet under Arendalsuka og som del av «Bergen Exchanges» sammen med Christian Michelsen Institute, og produsert informasjonsmateriell til utdeling.

NETTVERK OG ALLIANSEBYGGING

Mål 1: Bred politisk oppmerksomhet om konsekvensene av kvinners manglende tilgang til SRHR

gjennom:

- Tverrpolitisk tilslutning til arbeidet med å avkriminalisere abort
- Flere religiøse og konservative organisasjoner støtter arbeidet for å gjøre prevensjon og abort tilgjengelig og lovlig

FOKUS ble invitert av nederlandske myndigheter, og deltok på She Decides- konferansen i Brussel som kom i stand på initiativ fra Nederland og Belgia for å mobilisere mot kutt på SRHR-feltet som følge av den amerikanske abortpolitikken. FOKUS tok initiativet til et brev og globalt opprop til den norske statsministeren og utenriksministeren med oppfordring til å øke støtten til SRHR. Oppropet samlet over 200 underskrifter fra organisasjoner i alle verdensdeler. FOKUS var også en av undertegnerne til det norske SRHR-nettverkets tilsvarende henvendelse på vegne av norske organisasjoner.

KVINNERS ØKONOMISKE RETTIGHETER OG DELTAKELSE

Kvinner er overrepresentert blant de fattigste i verden, i de mest usikre og lavtlønte jobbene og har svakere tilgang til landressurser, eiendom og finansielle ressurser enn menn. Lik rett til utdanning, arv, eiendom og finansielle tjenester er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å endre de økonomiske maktforholdene mellom kjønnene. Kvinners lønn, arbeidsvilkår og rett til uavhengig organisering er like viktig.

Næringsutvikling og investeringer i nye markeder utgjør en større del av norsk og internasjonal utviklingspolitikk enn før. I arbeidet med å fremme næringslivets samfunnsansvar er påvirkningen ulike investeringer har på kvinners menneskerettigheter i liten grad identifisert. Disse er heller ikke tatt med i selskapenes aktsomhetsvurderinger (dvs. kartlegging av risiko for menneskerettighetsbrudd) til tross for at mange virksomheter påvirker kvinners liv, ofte annerledes enn menn.

Mål for strategiperioden: Kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse beskyttes i lovverk, arbeidsliv og i næringsetableringer.

Mål 2017: Økt økonomisk uavhengighet for kvinner

PROGRAMSAMARBEID I FOKUS

Mål 1: Økonomisk uavhengighet for kvinner i Uganda

gjennom:

- Flere kvinner får opplæring i produktutvikling, markedsanalyser og markedsføring gjennom kvinnegrupper.
- Flere kvinner produserer og selger varer av høy kvalitet.
- Samarbeid med Norges Kvinne- og familieforbund, gi kvinner opplæring i forbedrede landbruksteknikker som øker avkastningen.
- Samarbeid med Norges Kvinne- og familieforbund, kvinner med funksjonshemninger får styrket sine økonomiske rettigheter og blir synliggjort.

43 prosent av kvinnene i Luwero-distriktet eier nå egen virksomhet, mot 22 prosent da prosjektet startet opp i 2015.

Norges Kvinne- og familieforbunds partner UMWA (Uganda Media Women's Association) hadde i 2017 minst én times sending hver uke på Mama FM hvor kvinner med funksjonsnedsettelse styrte mikrofonen. Mama FM når ut til 150 000 mennesker i og rundt Kampala.

Mål 2: Mobilisering og organisering av kvinner i Etiopia

gjennom:

- Samarbeid med Norske Kvinners Sanitetsforening, kvinner organiserer seg for å fremme helse spørsmål og økonomiske rettigheter.

NKS' søsterorganisasjon Women's Health Association Ethiopia (WHAE) har utviklet seg til å bli en sterk, organisasjon med nesten 3000 medlemmer fordelt på 16 lokallag over hele Etiopia.

Mål 2017: Investorer og selskap bruker FNs veiledende prinsipper for å identifisere, forebygge og begrense risikoen for brudd på kvinners menneskerettigheter.

PARTNERSKAP OG PROGRAM

Mål 1: I samarbeid med et norsk selskap gjennomføre en kjønnskonsklusjonsanalyse av en utenlandsinvestering med hensikt å utvikle konkrete anbefalinger om tiltak.

Mål 2: Opprettelse av referansegruppe med relevante aktører fra myndigheter, næringsliv og kunnskapsmiljøer for å sikre kvalitet, relevans og gjennomslag.

gjennom:

- Anbefalinger om konkrete tiltak til bruk av myndigheter og selskaper er identifisert og presentert for sentrale aktører.
- Anerkjennelse fra relevante norske og internasjonale aktører av behovet for konkrete tiltak for å hindre at kvinners menneskerettigheter krenkes i tilknytning til næringslivsinvesteringer.

FOKUS gjennomførte flere samtaler med norske næringslivsaktører om hvordan en kjønnskonsklusjonsanalyse kan gjennomføres i praksis. En ekstern referansegruppe ble satt ned for å gi råd om videreutvikling av pilotprosjekt. Utvikling av metoden er avhengig av ekstern finansiering. FOKUS sendte søknad på Norads tilskuddsordning for samarbeid om rammevilkår for næringsutvikling i sør, men fikk avslag. Så langt har det ikke lyktes å få finansiert utviklingen av et verktøy som kan brukes av selskaper i deres risikovurderinger.

KOMMUNIKASJONS- OG PÅDRIVERARBEID

Mål 1: Synliggjøre verdien av kvinners økonomiske deltakelse

gjennom:

- Deltakelse og forberedelse av CSW om «Womens economic empowerment in a changing world of work», inkl. seminarrekke i Norge om tema.
- Spre informasjon om hovedrapporten til FNs høynivå panel for kvinners økonomiske utvikling og rettigheter.

FOKUS innvilget reisestipend til CSW til følgende medlemsorganisasjoner: Krisesentersekretariatet, JURK, KFUK Utvalget, Utviklingsfondet og Arbeiderpartiets Kvinnenettverk.

Norad innvilget reisestipend for 11 deltakere fra sørpartnerne. Disse var:

Meeylyn Lorena Mijia López, MTM, Guatemala
Ana Esperanza Tubac Culajay, AGIMS, Guatemala
Ana Maria Top Toxcon, AGIMS, Guatemala
Elena Rey Maquieira Palmer, Fondo Lunaria, Colombia
Claudia Liliana Erazo Maldonado, Colombia
Lina Marcela Tobon Yagari, Comunidad de Juristas Akubadaura, Colombia
Irene Ovonji-Odida, FIDA, Uganda
Irene Ekonga, FIDA, Uganda
Margaret Sentamu-Masagazi, UMWA, Uganda
Marren Akatsa-Bukachi, EASSI, Uganda
Monica Emiru, NAWOU, Uganda

Alle som fikk tildelt reisestipend deltok aktivt i løpet av den første uka av konferansen. I tillegg til å delta på side events og arrangementer inne i FN bygningen, var også flere invitert til å sitte i ulike paneler, noe som bidro til å spre info om organisasjonene deres til et internasjonalt publikum.

Over 50 deltakere fra Norge deltok på CSW i 2017. FOKUS bidro til å koordinere de norske deltakerne sitt opphold i New York ved å sende informasjon ut til alle og ved å legge til rette for møteplasser for sivilt samfunn.

Mål med FOKUS' deltakelse var å identifisere barrierer for kvinners økonomiske deltakelse og utvikle strategier for å bygge ned disse - også for urfolkskvinner

De politiske målene for deltakelsen var basert på innspill fra sivilsamfunnsorganisasjonene som deltok på CSW. Pådriverarbeidet var primært rettet mot norske myndigheter og den norske delegasjonen, men også andre stater (særlig fra land der vi har med partnere) og kvinneaktivister som deltok.

FOKUS arrangerte tre side events. Ett om risiko for brudd på kvinner menneskerettigheter i forbindelse med internasjonale næringslivsinvesteringer og hvordan dette kan forebygges og to i samarbeid med Sametinget om Vold mot urfolkskvinner» og «Urfolkskvinneres økonomiske rettigheter».

Det er skrevet egen mer utfyllende rapport fra CSW som kan fås ved henvendelse FOKUS.

Mål 2: FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter inkluderer kvinners menneskerettigheter

gjennom:

- Seminar
- Informasjonsmateriell
- Politisk pådriverarbeid og samtaler

Mandatet for FNs arbeidsgruppe for næringsliv og menneskerettigheter i Genève har fått en referanse til kjønn, noe blant annet FOKUS har vært pådriver for. Det er for tidlig å si noe om hvilke praktiske konsekvenser dette har fått.

Mål 3: FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter tydeliggjør ansvaret statene har for å beskytte, og selskapene har for å respektere, kvinners menneskerettigheter

gjennom:

- Offisielle norske initiativer for å inkludere kvinners menneskerettigheter i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.
- Høynivådiskusjoner om inkludering av kvinners menneskerettigheter i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter i FN regi.

Sammen med den norske ambassaden i Uganda, arrangerte FOKUS seminar om hvordan integrere kjønn i de nasjonale handlingsplanene for FNs prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

FOKUS har gjort en kjønnskonskvensanalyse av den norske handlingsplanen. Norge argumenterte for å gjøre OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper langt tydeligere når det gjelder kvinners rettigheter og utsatthet under OECD møtet i desember,

Kvinneres menneskerettigheter har fått en større og mer prominent plass på agendaen for næringsliv og menneskerettigheter i 2017. Dette var en egen sesjon under FNs årlige forum for næringsliv og menneskerettigheter i Genève, og det ble arrangert et rundebord om hvordan sikre en kjønnet implementering av FNs prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, der FOKUS var invitert som en av innlederne.

Mål 4: Risikoen for kjønnsbasert diskriminering adresseres spesifikt i norsk nærings- og utviklingspolitikk

gjennom:

- Omtale av risiko for brudd på kvinners menneskerettigheter i meldinger og proposisjoner om næringsetableringer i utviklingspolitikken fra regjeringen.
- Norfunds likestillingsplan bidrar med konkrete tiltak for å motvirke kjønnsbasert diskriminering og identifisere og forebygge risiko for krenkelser av kvinners menneskerettigheter i alle investeringsstadiene.

Innspill til statsbudsjetter, partiprogrammer og utviklingsmeldingen og andre meldinger til Stortinget omhandlet behovet for å eksplisitt vise til kvinners menneskerettigheter i tilknytning til næringsinvesteringer i utlandet, men med begrenset resultat.

Norfund vedtok en kjønnsstrategi, men denne omfatter ikke risiko for menneskerettighetsbrudd. Det er en stor svakhet som FOKUS tok opp under dialogmøte om operasjonalisering denne strategien.

NETTVERK OG ALLIANSEBYGGING:

Mål 1: Kvinners menneskerettigheter i tilknytning til næringsinvesteringer står på dagsorden hos sentrale norske og internasjonale utviklingsaktører

gjennom:

- Et økt antall anerkjente mekanismer og offisielle aktører har et kjønnsperspektiv i arbeidet for et ansvarlig næringsliv.
- Samarbeide med andre aktører internasjonalt om å få kvinners menneskerettigheter eksplisitt adressert i videreutviklingen av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskap.

I samarbeid med FIDA Uganda, arrangerte FOKUS kurs i bruk av i OECDs retningslinjer og klagemekanisme, med utgangspunkt i en konkret sak fra blomsterindustrien i landet. Den store majoriteten ansatte er kvinner, arbeidsforholdene er dårlige, konkurransen om arbeid stor, organiseringsgraden er lav, det er høy eksponering for giftige kjemikalier og mangel på effektivt beskyttelsesutstyr, få og svake rettigheter i forbindelse med svangerskap og fødsel, mange enslige forsørgere, høy forekomst av seksuelle overgrep og trusler osv. osv. Resultatet av samarbeidet i Uganda kan bli den første klagesaken i OECD-systemet med en klar referanse til kvinners menneskerettigheter og kvinnekonvensjonen, av mer enn 400 klager.

Som medlem av Initiativ for Etisk Handel og OECD Watch har FOKUS viktige alliansepartnere i arbeidet for å fremme kvinners menneskerettigheter. FOKUS har også brakt dette inn i møter med UD, NFD, OECDs kontaktpunkt og den norske delegasjonen i Genève.

KVINNER I KONFLIKT OG KRISER

Kvinner og menn rammes ulikt av konflikt og kriser. Kvinner rammes i større grad enn menn som omsorgsyttere for barn, eldre og syke, og som matprodusenter og forvaltere av naturressurser. Vold og annen diskriminering mot kvinner øker og forsterkes i konflikt og fluktsituasjoner.

Overgangen etter konflikt er kritisk for å skape varig og rettferdig fred. Urett begått mot kvinner skal omfattes, enten det gjelder kjønnsbasert vold og overgrep eller brudd på økonomiske rettigheter som retten til bolig, land og eiendom.

Forebygging av konflikter og kriser og deres konsekvenser kan redusere menneskelig lidelse og ødeleggelser. Utarming av naturen øker risiko for naturkatastrofer og framtidig konflikt om ressurser. I mange samfunn er det kvinnene som er de viktigste matprodusentene og forvalterne av skog. Kvinners erfaringsbaserte kunnskaper må inkluderes i forebyggingsarbeidet på alle nivåer, fra internasjonale klimaforhandlinger til lokale klimatilpasningsplaner.

Mål for strategiperioden: Det tas større hensyn til kvinners interesser og deltakelse i alle faser av konflikt og kriser.

Mål 2017: Styrke kvinners deltakelse og gjennomslag i fredsprosesser

PROGRAMSAMARBEID I FOKUS

Mål 1: Bærekraftige fredsprosesser som trykker kvinners rettigheter i Sri Lanka og Colombia.

gjennom:

- Sikret finansiering til videreføring av programmene i Sri Lanka og Colombia om kvinner, fred og sikkerhet (fase 3), og igangsetting av programmene.

Norad ønsker å få 1325-programmet i Colombia og Sri Lanka inn i FOKUS' samarbeidsavtale med Norad, noe som innebærer at det bare ble gitt ettårig støtte til programmene i 2017 (dette er også tilfellet for 2018). FOKUS' kontor på Sri Lanka ble avviklet ved utgangen av 2017 og programmet forvaltes nå direkte fra Norge. De tidligere ansatte på kontoret i Colombo opplevde den finansielle situasjonen som svært usikker og opprettet høsten 2017 en ny organisasjon som blant annet skal jobbe med kvinner, fred og sikkerhet.

Mål 2: Økt innflytelse for kvinner i fredsbyggingsprosesser lokalt, nasjonalt, regional og internasjonalt.

gjennom:

- Samarbeid med Fellesrådet for Afrikas kvinneutvalg, økt kunnskap om kvinner, fred og sikkerhet blant ulike aktører i fredsbygging i Uganda og Sør-Sudan, og økt deltakelse av kvinner i fredsbyggingsprosesser i disse landene.
- Å dele informasjon og erfaringer fra FOKUS sine programmer i Colombia og Sri Lanka med organisasjoner/kvinner i andre land og internasjonalt.

På grunn av en varslingssak ble det dessverre ikke utbetalt midler til programsamarbeidet mellom Fellesrådet for Afrika og deres partner Isis-WICCE i 2017. Saken har fått sin avslutning og samarbeidet vil eventuelt kunne gjenopptas i 2018.

FOKUS Sri Lanka leverte skyggerapport i forbindelse med landets CEDAW-høring i Geneve og FOKUS' partnere levert innspill til høringen av Sri Lanka i Universal Periodic Review (UPR) i FNs Menneskerettighetsråd.

July Fajardo, fra Humanas deltok på **Missing Peace Symposium , Preventing Sexual Violence in Conflict: Is fighting impunity the only game in town?** , 7–8 Desember 2017 i Oslo i regi av blant annet PRIO.

Lansering av en rapport om kvinners menneskerettsforsvarers situasjon på en internasjonal konferanse i London; Deltakelse fra FOKUS og partnerorganisasjonen Humanas på møte i det britiske parlamentet om implementering av fredsavtalen i Colombia og konsekvenser for kvinner.

KOMMUNIKASJONS- OG PÅDRIVERARBEID

Mål 1: Norge har fortsatt en aktiv rolle i fredsforhandlingene i Colombia

FOKUS har vektlagt Norges strategisk viktige rolle i som tilrettelegger for fredsforhandlingene i en rekke innspill til partiprogrammer, meldinger og statsbudsjetter. Det er konsensus i norsk politikk om å prioritere dette høyt også etter at avtalen ble inngått.

Mål 2: Norge tar en pådriverrolle for å sikre kvinner plass ved bordet i fredssamtaler og humanitære toppmøter

Gjennom

- Informasjonsdeling og dialog med norske beslutningstakere om viktigheten av å inkludere kvinner i alle deler av fredsprosesser
- Innspill til regjeringens veivalg-melding for utenriks- og sikkerhetspolitikk.

FOKUS' erfaringer fra arbeidet med kvinner, fred og sikkerhet fra Sri Lanka og Colombia har dannet grunnlag for innspill til en rekke politiske prosesser i Norge. Det var en skuffelse at dette ikke kom med i Veivalgmeldingen fra Utenriksdepartementet.

Mål 3: Økt kunnskap i befolkningen om kvinner i krig og konflikt

Gjennom

- Sosiale medier
- Nettsider
- iFokus

- Mediearbeid
- Foredrag og seminarer

FOKUS delte flere artikler om fredsprosessen i Colombia etter fredsprisen gjennom egne nettsider og sosiale medier. I forbindelse med besøk av en delegasjon fra Sri Lanka, ble det arrangert en rekke møter med organisasjoner og politikere.

NETTVERK OG ALLIANSEBYGGING

Mål 1: Økt kunnskap om og engasjement for kvinners deltakelse og involvering for å forebygge krig og konflikt og sikre rettferdig og bærekraftig fred

gjennom:

- Norsk og europeisk samarbeid for å støtte kvinner og andre viktige aktører i den colombianske fredsprosessen, gjennom Colombiaforum og ODHACO (The International Office for Human Rights Action on Colombia)
- Å følge opp arbeidet med gjennomføring av den norske handlingsplanen for Kvinner, fred og sikkerhet (2015-2018), også gjennom Forum Norge 1325

FOKUS koordinerte også i 2017 Forum Norge 1325. Forumet leverte blant annet innspill til myndighetene om deres årsrapport om gjennomføringen av 1325 handlingsplanen og innspillet ble fulgt opp med et møte mellom Forumet og myndighetene.

En rapport om menneskerettighetssituasjonen for flere utsatte grupper ble utarbeidet av ODHACO for å bli presentert ved Universal Periodic Review Colombia (2018); 47 organisasjoner står bak. FOKUS og partnere bidro med informasjon og data blant annet om situasjonen for kvinners rettigheter.

Colombiaforum hadde jevnlig møter i 2017, og inviterte colombianske representanter på besøk i Norge til å innlede om situasjonen i landet. Videre ble innspill/brev sendt til Utenriksminister Børge Brende og Ine Marie Søreide der forumet uttrykker bekymring over MR situasjonen til lokale ledere og andre MR forsvarere. Det var også flere møter mellom Utenriksdepartementet og forumet for å utveksle informasjon og synspunkter om situasjonen i Colombia. Det er en god dialog mellom norske myndigheter og sivil samfunn om Colombia.

ANDRE SAKER

PROGRAMSAMARBEID

Mål 1: Styrke kvinners deltakelse og likestilling i media

gjennom:

- Samarbeid med IAWRT-Norge, flere kvinner kommer til orde og det blir utarbeidet likestillingsstrategier i nasjonale rikskringkaster i Tanzania og Sør-Afrika.

- Samarbeid med IAWRT-Norge, kvinnelige journalister fra lav- og mellominntektsland i Afrika, Asia og Latin-Amerika får opplæring og kompetansebygging.

Det ble heller ikke i 2017 utarbeidet likestillingsstrategier i de nasjonale rikskringkasterne i Tanzania og Sør-Afrika. Over 1200 kvinnelige journalister fra Sør har gjennom samarbeidet med IAWRT Norge fått styrket sin kompetanse siden 2015.

ORGANISASJONGJENNOMGANG FOKUS

Norad gjennomfører organisasjonsgjennomganger i forkant av nye rammeavtalesøknader. Det ble derfor bestemt at FOKUS skulle ha en organisasjonsgjennomgang høsten 2017. Endelig rapport forelå i desember. Gjennomgangen av FOKUS ble gjort av evaluator Jonas Løvkrona fra svenske FCG. Rapporten baserer seg på en ganske omfattende «desk study» av ulike FOKUS-dokumenter, som søknader, rapporter, rutiner, maler, instruksjoner osv. I tillegg var evaluator hos FOKUS i tre dager i oktober og hadde møter med ansatte, regnskapsfører, styreleder, revisor og representanter fra Norges Kvinne- og familieforbund. Deretter tilbrakte han fem dager i Uganda, hvor Kvinne- og familieforbundets partner MAFA ble besøkt og FOKUS' partner EASSI. Rapporten fra organisasjonsgjennomgangen ble presentert av evaluator på FOKUS' medlemsmøte 5. desember.

Rapporten inneholdt forskjellige anbefalinger både på prosjektforvaltning, men også i forhold til FOKUS som organisasjon. Noen av disse anbefalingene ble sendt over til organisasjonsutvalget for gjennomgang.

Det er lagd en oppfølgingsplan av rapporten som er godkjent av Norad.

Rapporten kan fås ved henvendelse FOKUS.

FOKUS SOM FAGLIG STERK OG BÆREKRAFTIG ORGANISASJON

Mål for strategiperioden: FOKUS er en bærekraftig medlemsorganisasjon med et sterkt engasjement blant sine medlemmer, og en robust økonomi.

Oppfølging av strategi

Mål 2017: Oppfølging av strategi

gjennom:

- Sette ned et utvalg som skal gjennomgå alle FOKUS styringsdokumenter i lys av ny strategi. Utvalget skal innen 1. oktober 2017 legge frem konkrete forslag til styret.

Noen av styringsdokumentene er tatt inn i organisasjonsutvalgets arbeid og vil bli oversendt styret med anbefalinger om oppdateringer.

For øvrig er de fleste dokumenter nå oppdatert.

FOKUS som faglig aktør

Mål 2017: FOKUS skal være kjent som den ledende norske sivilsamfunnsorganisasjon for kvinners menneskerettigheter

Mål 1: Bidra til kunnskap, engasjement og debatt i Norge om globale kvinne- og likestillingsspørsmål

gjennom:

- Arbeid for at partiprogrammer som vedtas i løpet av året har en sterk internasjonal kvinnepolitisk profil
- At ny regjeringsplattform etter valget inneholder forpliktende formuleringer om kvinners menneskerettigheter og likestilling internasjonalt
- Utvikling av nye nettsider
- Produksjon av iFokus
- Økt aktivitet på sosiale medier
- Generell kunnskapsformidling på ulike plattformer
- Involvering av medlemsorganisasjonene
- Vedta ny kommunikasjonsplan
- Rutiner for evaluering og kvalitetssikring av ekstern aktivitet

FOKUS har konsentrert sitt politiske pådriverarbeid om kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse og SRHR. Dette har temaer som er berørt i innspill til partiprogrammer, statsbudsjett og regjeringsplattform. Det er også tatt opp på konferanser og åpne møter, bl.a. under Arendalsuka og på frokostmøte under valgkampen som beskrevet over. Det har vært stort politisk engasjement rundt SRHR, og Norge økte bevilgningene til dette formål i 2017 etter at det tidligere har vært gjenstand for kutt. FOKUS har også levert forslag om fleksibilitet i kravet om egenandel for å motta støtte fra Norad, blant annet ved å innføre flere unntak.

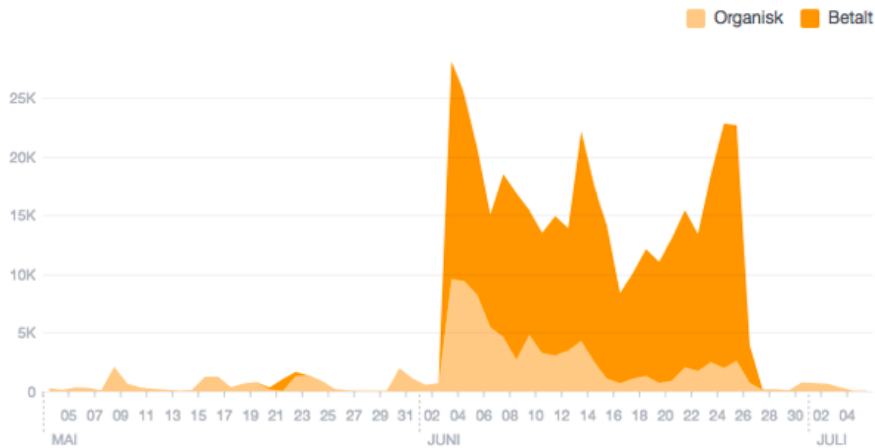
FOKUS lanserte nye nettsider i september 2017 og gjorde samtidig tematisk informasjon om internasjonale kvinne- og likestillingsspørsmål mer tilgjengelig for publikum. Nå er det enkelt for brukerne å finne informasjon om FOKUS' prioriterte tema, land og virksomhet.

Det ble utgitt ett nummer av iFokus i 2017, og det omhandlet kvinnelige menneskerettighetsforkjempere. Magasinet dekket situasjonen for kvinnelige menneskerettighetsforkjempere

Antall følgere i sosiale medier (Facebook, Twitter og Instagram) økte samlet med rundt 2000 i 2017. Kampanjer er særlig effektive hva gjelder å få flere følgere og økt rekkevidde. Blant annet fikk FOKUS nesten 600 nye følgere på Facebook på under én måned da vi relanserte Small Men on Big Issues-kampanjen i juni. Kampanjen bidro også til en markant økning i rekkevidde på Facebook-siden og alle postede innlegg (se tabellen under).

Rekkevidde for innlegg

Antallet personer innleggene dine har blitt vist til.

FOKUS SOM MEDLEMSORGANISASJON

Mål 1: Øke medlemsaktivitet og involvering

gjennom:

- Opprette et organisasjonsutvalg bestående av medlemsorganisasjoner, styrerepresentanter og sekretariat for å se på hvordan medlemsorganisasjonene bruker FOKUS, hva man ønsker med medlemskap i FOKUS og FOKUS organisasjonsform.

Utvalget skal innen 1. oktober 2017 legge frem en statusrapport til styret. Utvalget skal innen 1. oktober 2018 legge frem konkrete forslag til styret.

- Flere samarbeid med medlemsorganisasjoner om åpne møter og seminarer rundt om i landet
- Omtale infostøttemidler til medlemmer
- Opprette faglige ressursgrupper på hovedprioriteringene i strategien
- Utvikle nye arenaer hvor medlemsorganisasjonene møtes
- Vurdere opprettelse av tematiske ressursgrupper

Det ble våren 2017 nedsatt et organisasjonsutvalg bestående av: Grete Herlofson, leder (FOKUS styre); Åsta Årøen, (FOKUS styre), Grethe Brundtland, Norges Bygdekvinnelag, Césarine Mbone Kube Cihiluka (Kvinnevisjon), Gro Ramsten Wesenberg (Zonta Norge), Karin Beate Theodorsen (Norsk Kvinnesaksforening), Andrea Gustafsson (JURK). Anita Sæbø, FOKUS sekretariat, Mette Moberg, FOKUS sekretariat, sekretær for organisasjonsutvalget.

Styret vedtok følgende mandat for utvalget:

Del 1 (første del av 2017)

- Lage en tidsplan for organisasjonsutvalgets arbeid i 2017 og 2018, der datoer og milepæler og nødvendige avklaringer (operasjonalisering) av mandatet legges inn. Det er viktig at det sikres god involvering av medlemsorganisasjonene. Tidsplanen legges frem til godkjenning av styret på styremøte 22. juni 2017.

- Foreta en innledende kartlegging av:
 - Hvem de ulike medlemsorganisasjonen i FOKUS er og i hvilken grad de oppfyller kriteriene for medlemsorganisasjoner i dagens vedtekter (være landsomfattende; ha minst 50 kvinnelige medlemmer; identifisere seg med FOKUS sitt verdigrunnlag; ha som formål å ivareta kvinners interesser; ha skriftlig godkjenning fra hovedenheten [gjelder bare utvalg]; har fungert i minst 2 år; ikke være regionale eller lokale ledd, eller stiftelser)
 - Hvordan de ulike medlemsorganisasjonene bruker FOKUS per i dag.
 - Hva de ulike medlemsorganisasjonene ønsker med medlemskap i FOKUS
 - Hvilke andre organisasjoner/institusjoner i Norge kunne være interessante å inkludere i FOKUS-paraplyen

Analysere og sammenfatte funnene i et skriftlig dokument, som inkluderes i statusrapporten til styret 1. oktober 2017.

Del 2 (siste del av 2017 og 2018)

Foreta en analyse av:

- Fordeler og ulemper ved FOKUS' nåværende organisasjonsform (paraplyorganisasjon for kvinneorganisasjoner/utvalg) og styreform opp mot målene i FOKUS' strategi og målet om å øke medlemsaktivitet og involvering, som blant annet ser på:
- Kartlegging av ulike organisasjonsformer, og analysere og vurdere fordeler og ulemper for FOKUS
- Vurdere hensiktsmessigheten av dagens kriterier for medlemskap
- Mulighet for differensiert tilknytning til FOKUS (direkte medlemskap, assosiert medlemskap, støttemedlemskap osv)
- Mulighet for å utvide medlemsbasen til å inkludere andre organisasjoner enn kvinneorganisasjoner og kvinneutvalg
- Vurdere hensiktsmessigheten av dagens styreform
- Sammenfatte vurderingene i et posisjonsnotat, som så blir diskutert med medlemmene i ulike fora.
- Komme med rapport til styret 12. oktober 2018 som oppsummerer funn, vurderinger og eventuelle forslag til endringer i FOKUS' organisasjonsform.

Organisasjonsutvalget hadde sitt første møte i juni 2017 hvor det ble enighet om en tidsplan for arbeidet i 2017 og 2018. Denne ble deretter godkjent av FOKUS styre.

Utvalget gjennomført høsten 2017 en spørreundersøkelse blant FOKUS medlemsorganisasjoner. I tillegg ble det avholdt medlemsmøte hvor funnene fra undersøkelsen ble gjennomgått og hvor organisasjonene kunne komme med innspill. Rapport til styret for første del av arbeidet ble levert 1. oktober.

Organisasjonsutvalget jobbet videre ut fra de funnene som ble gjort og anbefalinger fra organisasjonsgjennomgangen i FOKUS på de sakene som naturlig hørte inn under utvalgets mandat.

Endelige anbefalinger vil bli levert til styret høsten 2018.

FOKUS utlyste høsten 2017 informasjonsmidler til medlemsorganisasjonene til arrangementer i forbindelse med 16-dagerskampanjen. Elleve organisasjoner søkte om informasjonsstøtte. Seks av disse oppfylte kriteriene og fikk helt eller delvis innvilget støtte på til sammen 77 750 kroner. Dette gjorde det blant annet mulig for Latin-Amerikagruppene i Norge og RadiOrakel å lage podcast om hvordan kvinner i Guatemala som kjemper for rettferdighet, opplever å møte rettssystemet, og for

Norgesunionen av Soroptimister å sette opp suksess-forestillingen «Valgt det...» om menneskehandel, i Vadsø. Disse og andre aktiviteter nådde ut til minst 1500 mennesker med informasjon om vold mot kvinner og problematisering rundt kvinners tilgang på juridisk rettferdighet.

Organisasjon	Tiltak	Bevilgning	Kommentar
Zonta International	Åpent møte om hvordan bekjempe vold mot kvinner. Dette møtet var en del av 16-dagersarrangementet mot vold mot kvinner i Trondheim, hvor Zonta var medarrangør. Totalt ble det holdt 26 arrangementer, inkl. utstilling, presentasjoner, seminarer, filmvisning, foredrag, kurs, mm. Hovedarrangør var Trondheim kommune.	8 500,-	Over 2000 mennesker deltok samlet sett på 16-dagersarrangementene i Trondheim.
Norgesunionen av soroptimister	Tre oppsetninger av «Valgt det...», et fortellerteater om menneskehandel, i Vadsø.	20 000,-	Rundt 300 elever og lærere ved Vadsø videregående skole og Tana videregående skole fikk se forestillingene, samt 60 andre på en åpen kveldsforestilling. Arrangementene fikk medieoppmerksomhet i NRK og Nordlys.
Somali Women Empowerment	Ett seminar om kjønnslemlestelse, og ett seminar om kjønnsbasert vold i krig og konflikt.	13 000,-	Nådde ut til 50-60 tilhørere, de fleste somaliske kvinner og menn. FOKUS holdt foredrag på begge seminarene.
Norske kvinners sanitetsforening	Kampanje på sosiale medier om vold mot kvinner i Etiopia.	15 000,-	Gjennomsnittlig rekkevidde på ca. 10 000 per post. Noen av bildene som ble tatt til dette formålet ble også brukt i FOKUS' 16-dagerskampanje, da NKS var en av samarbeidsorganisasjonene under kampanjen.
LAG	Podcast om hvordan kvinner i Guatemala kjemper for rettferdighet og hvordan de opplever	16 250,-	RadiOrakel har ikke lytterstatistikk, så det finnes ikke tall på antall lyttere av reportasjen. Reportasjen ble sendt 10. og 11. desember på

	møtet med rettssystemet.		RadiOrakels FM-frekvens, og er tilgjengelig på RadiOrakels nettsider.
Kvinnefronten	Tre åpne møter i Oslo, Bergen og Tromsø om prostitusjon og menneskehandel, med besøk av Grizelda Grootboom fra Embrace Dignity/CATW.	20 000,-	Totalt rundt 200 tilhørere. FOKUS holdt innlegg på seminarene i Oslo og Bergen.

FOKUS' ØKONOMI

Mål 2017: Oppfølging av handling- og tiltaksplan for fundraising

Mål 1: Sikre egenandel for eksisterende programarbeid, samt frie midler til organisasjonen

gjennom:

- Få månedlige givere
- Bidrag fra organisasjoner, næringsliv og andre
- Salg av OneBracelet

Ordning med månedlige givere ble lansert 3. oktober 2017. Målgruppen for månedlige givere var først og fremst medlemmer i medlemsorganisasjonene. Dette arbeidet viste seg å være mye vanskeligere enn først tenkt og det er kun en av organisasjonene som har tatt utfordringen med å skaffe 10 månedlige givere. I tillegg har lokallag i en av medlemsorganisasjonene gitt enkeltbidrag.

Det ble sendt ut flere eposter til organisasjonene hvor de ble bedt om å sende sine medlemmer tekst og link til fundraisingsiden til FOKUS hvor de kunne melde seg som månedlige givere, uten at dette ga noen større respons.

I tillegg ble det gjennomført møter med medlemsorganisasjonene hvor det ble orientert om FOKUS vanskelige økonomiske situasjon når det gjelder krav fra Norad om egenandel og om månedlig giverkampanje som skulle lanseres.

Det jobbes videre med bidrag fra andre organisasjoner, fond og andre mulige bidragsytere

Det er utarbeidet en egen plan for arbeidet med fundraising. Denne ble revidert høsten 2017.

Avtalen med OneBracelet ble sagt opp etter at det ikke ga noen inntekter og OneBracelet heller ikke fulgte opp det de hadde lovet når det gjaldt levering og distribusjon av armbåndene.

På årlig møte i Norad i 2016 ble det varslet at det fra 2017 også ville bli egenandel på de globale nettverkene, som det inntil da hadde vært fritak for. Organisasjonene fikk en overgangsordning som gjorde at de bidro med en redusert sum egenandel for 2017. Men fra 2018 er det 10% også på disse. På årlig møte med Norad i desember 2017 ble FOKUS informert om at det vil bli stilt krav om egenandel på Program 1325 og på arbeid med FGM fra 2019.

Mål 2: Utvikling og finansiering av nye programmer

Gjennom

- Vurdere å søke om Operasjon Dagsverk-kampanjen 2018
- Identifiserer og søker nye finansieringskilder

Styret vedtok å ikke søke om Operasjon Dagsverk kampanjen 2018. Grunnen til dette var at FOKUS selv må bidra med midler til kampanjen i en størrelsesorden som FOKUS ikke har mulighet til. I tillegg ble avgjørelsen tatt grunnet kapasitet i sekretariatet.

FOKUS jobber kontinuerlig med å identifisere og søke nye finansieringskilder.

MØT FOKUS MEDLEMSORGANISASJONER:

1. Afghanistankomiteen i Norges Kvinneutvalg
2. Amazone Network
3. Ammehjelpen
4. Arbeiderpartiets Kvinnenettverk
5. Bibi Amka
6. De norske Baptisters Kvinneforbund
7. Den Norske Jordmorforening
8. Den norske Tibet-komités Kvinneutvalg
9. Eritreisk Kvinneforening
10. Fagforbundet
11. Fellesrådet for Afrikas Kvinneutvalg
12. Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO)
13. FIAN Norge (Food First Information and Action Network)
14. Foreningen for somaliske kvinner og barn
15. FRI
16. Hjelp til selvhjelp – fra kvinne til kvinne
17. Høyrekvinnene
18. Inner Wheel Norge
19. International Association of Women in Radio and Television (IAWRT), norsk avdeling
20. Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet
21. Kvinner i Skogbruket
22. JURK, Juridisk Rådgivning for Kvinner
23. KFUK-Utvalget
24. Kirkerådet, utvalg for kjønn og likestilling
25. Krisesentersekretariatet
26. Kristelig Folkepartis Kvinner
27. Kurdish Women's Rights
28. Kvinnefronten i Norge
29. Kvinnevisjon
30. KUN – Senter for kunnskap og likestilling
31. Latin-Amerikagruppene i Norges kvinneutvalg
32. Magdalena Norway
33. MiRA Ressurscenter for flyktninge- og innvandrerkvinner
34. Nei til EUs kvinneutvalg
35. Nettverk for Øst-Timors kvinner (NET)
36. Norges Bygdekvinnelag
37. Norges Kristelige Studentforbunds kvinnegruppe
38. Norges Kvinne- og Familieforbund
39. Norges Venstrekvinnelag
40. Norgesunionen av Soroptimistklubber
41. Norsk Bonde- og Småbrukarlags Kvinneutvalg
42. Norsk Kvinnelig Teologforening

43. Norsk Kvinnesaksforening
44. Norsk Sykepleierforbund
45. Norske Kvinners Sanitetsforening
46. Pan-African Women's Association (PAWA)
47. Professional Women's Network
48. RadiOrakel
49. Raudts kvinneutvalg
50. SAIHs Kvinne- og likestillingsutvalg
51. Senterkvinnene
52. Sex og Politikk
53. Somali Women's Empowerment
54. Somalisk Kvinneforening
55. Somaliske Kvinners Solidaritetsforening
56. SVs Kvinnepolitiske Utvalg
57. Tamilsk Kvinneorganisasjon
58. Utviklingsfondets kvinneutvalg
59. Venner av UPLIFTS Kvinneutvalg
60. Zonta International

FOKUS STYRE 2017:

- Styreleder: Elin Ranum, Utviklingsfondet
- Styremedlemmer: Torun Eskedal, Latin-Amerikagruppenes kvinneutvalg
 Sigrid Ag, Norgesunionen av Soroptimister
 Hilde Bjørnstad, Kvinnefronten
 Grete Herlofson Roland, Norske Kvinners Sanitetsforening
 Marit Nybakk, Arbeiderpartiets Kvinnenettverk
 Carolina Maira Johansen, ansattes representant
- Varamedlemmer: Åsta Årøen, Venstrekvinnene
 Vasanthi Francis, Tamilsk Kvinneorganisasjon
 Mariam Rapp, Kr. Folkepartis Kvinner

FOKUS SEKRETARIATET 2017:

- Gro Lindstad daglig leder
- Mette Moberg administrasjons- og økonomisjef
- Sylvi Bratten Leder analyse, utredning og kommunikasjonsenheten (AUK)
- Ragnhild Nordvik Programsjef (permisjon fra 1.10.17)

Anita Sæbø	Rådgiver AUK, fungerende programsjef fra 1.10.17
Gunhild Ørstavik	Rådgiver AUK
Borghild Berge	Rådgiver AUK (vikar fra 1.10.17)
Oda Gilleberg	Informasjonsleder
Sissel Thorsdalen	Programrådgiver (permisjon 1.8-31.12.17)
Carolina Maira Johansen	Programrådgiver
Magnus Holtfodt	Programrådgiver
Marianne Gulli	Programrådgiver (permisjon fra 1.5.17)
Marianne Holden	Programrådgiver (vikar fra 1.5.17)
Anne Bitsch	Programrådgiver (vikar fra 1.8.-31.12.17)
Emilie Ørneseidet	Engasjement i forbindelse med 16 dagers kampanjen
Gunn Lindis Johnsen	resepsjonist (50%)

FOKUS Sri Lanka:

Shyamala Gomez	Country Director
Thilina Madiwala	Assistant Programme Manager
Uthpala Madurasinghe	Finance and Administration Officer

FOKUS Colombia:

Ana Milena González	Country Director
Sandra Masso	Adviser administration

Takk for alle bidrag!

FOKUS vil gjerne benytte anledningen til å takke alle dere som har blitt månedlige givere eller har bidratt med enkeltbeløp til egenandel til programarbeidet. Gjennom bidraget deres har dere vært med på støtte FOKUS sitt viktige arbeid for kvinners rettigheter hos partnere i Sør! Så tusen takk!